

Nemndsvedtak sak 2022/14

Klager: Framtiden i våre hender
Økernveien 94
0579 OSLO

Forbrukerrådet
Postboks 463 Sentrum
0105 OSLO

Innklaget: H&M AS Norge
Postboks 68 Alnabru
0614 Oslo

Saken gjelder

Krav om informasjon om omfang av overskuddsklær og hva som skjer med overskuddsklær fra virksomheten. Med overskuddsklær mener klager klær som virksomheten ikke får solgt i sine kanaler over tid.

Saksgang

Framtiden i våre hender og Forbrukerrådet har engasjert Samfunnsøkonomisk analyse AS (SØA) til å gjennomføre en analyse av omfang av overskuddsklær fra klesindustrien. I den forbindelse er det etterspurt informasjon fra flere kleskjeder, blant annet fra H&M.

I e-post 14.06.2022 fra Samfunnsøkonomisk analyse ble det sendt henvendelse med henvisning til miljøinformasjonsloven § 9 og § 16 med spørsmål om omfang av overskuddsklær i klesindustrien i Norge, og hva som skjer med dette. Det ble stilt følgende spørsmål:

1. *Approximately how many tons of surplus textiles/clothing did the company have from the Norwegian market in the following years:*

- 2019
- 2020
- 2021

We are interested in the amount of textiles/clothing that were not sold for whatever reason.

2. *Approximately, what proportion of the production is surplus/redundant textiles?*

3. *What happens to the clothing/textiles that are not sold?*

Estimate the share for each of the options for the years 2019, 2020 and 2021 (destroyed/incinerated, given away to a fundraiser, sold to outlet, other, og do not know)

4. *Approximately, how many tons of the unsold clothing/textiles are returned goods?*

H&M Nordic Media Relations svarte på spørsmålene 11.07.2022. I svaret vises til at det for H&M er en målsetting å minimere avfall, og at returnerte varer selges i egne salgskanaler før det eventuelt vurderes gjenbruk eller resirkulering. Først dersom et produkt ikke er trygt vil det kasseres. Dette skjer kun i sjeldne tilfeller, i 2021 var dette ikke tilfelle. H&M viser til svar på spørsmål 1-3 i vedlagt diagram som viser estimert andel av totalt produksjonsvolum for det norske markedet som ikke er solgt og hvordan dette er ivare tatt gjennom ulike former for resirkulering.

Klager har gitt tilbakemelding på e-post 11.07.2022 om at det ikke er gitt svar på spørsmål 1 og 2 om hvor mange tonn overflødige/usolgte tekstiler/klær virksomheten hadde de aktuelle årene, og omtrent hvor stor andel av produksjonen overflødige tekstiler utgjør. I tillegg er det stilt oppfølgingsspørsmål om H&M vet hva som skjer med klær som eventuelt blir donert videre til innsamlingsaktører.

I nytt svar 13.07.2022 viser H&M til tidligere svar, og stiller spørsmål om det med begrepet "overflødig" menes produkter som ikke er solgt ("end of sale products"). Det vises til at i 2021 var det ingen slike produkter, og at denne type informasjon ikke gis i tonn da dette vurderes å være forretningssensitiv informasjon.

I svar fra klager 14.07.2022 bekreftes at klager har samme forståelse av begrepet overflødig. Videre vises til at andre virksomheter har oppgitt tall i tonn.

H&M svarer i e-post 14.07.2022 at donerte produkter blir gitt bort til trengende personer. Dersom det ikke er behov for produktet, blir det returnert til H&M for gjenbruk eller resirkulering.

I ny e-post 10.08.2022 stiller klager spørsmål om det er korrekt oppfattet at kun produkter med feil destrueres, resirkulert, gis til veldedige formål eller selges videre gjennom andre kanaler? Og at når det snakkes om at usolgte produkter inkludert returnerte varer antas at dersom disse ikke har feil behandles dem som vanlige produkter som selges til neste kunde? Det spørres videre om det er mulig å få opplysninger om mengde av produktene (tonn) som har feil av noe slag, eller om dette også anses som forretningssensitiv informasjon. Fra tabellen ser det ut til å ha vært et skifte i strategi mellom 2020 og 2021, hvor det nå i større grad videreselges produkter fremgår å gi disse til veldedig formål.

H&M svarer 18.08.2022 at det i de svært sjeldne tilfeller at et produkt ikke er trygt har man ikke andre alternativer enn å destruere produktet. Som tidligere nevnt skjedde dette ikke i 2021. Når det gjelder produkter med feil som er trygge å bruke, ser man alltid på alternativer for gjenbruk og resirkulering først. Usolgte produkter, inkludert returvarer i god stand (som de fleste returer er) behandles som vanlige produkter. Det prioriteres å selge disse innenfor de primære salgskanaler. Tall oppgis kun i prosent. Grunnen til at det ble donert færre produkter i 2021 var at den veldedige organisasjonen H&M samarbeider med i Norge ikke var i stand til å håndtere donasjoner på grunn av pandemien. I stedet ble produktene sendt til gjenbruk.

Klager mener svaret er ufullstendig, og klaget den 25.08.2022 H&M inn til Klagenemnda for miljøinformasjon.

Orientering om klagen er sendt H&M 06.09.2022.

H&M har gitt tilsvaret 14.10.2022.

Klager har fått oversendt tilsvaret og har i e-post 31.10.2022 gitt tilbakemelding om at klagen opprettholdes. Spørsmål tre anses besvart, men klager viser til at H&M fortsatt ikke ønsker å gi svar på hovedspørsmålet som er omfanget av overskuddsklær i tonn.

Klagers anførsler

Klager viser til at det ikke er gitt tilstrekkelig svar på spørsmålene som er stilt i undersøkelsen.

H&M begrunner at de ikke svarer på spørsmål 1 og 3 med at det er forretningshemmeligheter. Klager har imidlertid vært i kontakt med mange andre virksomheter med de samme spørsmålene, og har da fått fullstendige svar (eks. Varner Group og Kappahl).

Som merknader til klagers tilsvaret vises det til at H&M ønsker fortsatt ikke å gi svar på hovedspørsmålet som er omfanget av overskuddsklær i tonn. Det er vanskelig å bruke svarene til H&M på spørsmål 3, uten å få svar i tonn på spørsmål 1.

Forbrukerrådet og Framtiden i våre hender valgte å spørre etter overskuddsvarer i tonn, men har også godtatt svar på antall, siden mange selskaper registrerer sine overskudd i antall plagg. Men svar i prosent overskuddsvarer er ikke godt nok, denne informasjonen har ingen verdi så lenge man ikke samtidig får tall på volum klær selskapet omsetter på det norske markedet i utgangspunktet. Klager synes det er viktig at selskapene oppgir sammenlignbare tall på overskuddsvarer som er lette å forstå – enten det er i tonn/kg? eller i antall plagg.

Innklagedes anførsler

H&M har i tilsvaret 14.10.2022 vist til at H&M har gitt informasjon om en rekke forhold, men har avslått å gi informasjonen i tonn, og i stedet gitt informasjonen i prosent. H&M gjør gjeldende at det etterspurte ikke er miljøinformasjon jf. miljøinformasjonsloven § 16. Når det gjelder spørsmålet om "overflødige tekstiler/klær" gjøres det også gjeldende at forespørselen er upresis. For alle deler av innsynsforespørselen gjøres det gjeldende at det dreier seg om forretningshemmeligheter som er unntatt fra informasjonsplikt, jf. § 17 første ledd c.

H&M oppfatter klagen til å gjelde manglende – eller ikke tilstrekkelig – svar på spørsmål om mengden "overflødige/usolgte tekstiler/klær". Overflødige og usolgte er ikke nødvendigvis det samme. H&M viser til at det for dem er viktig å uttømme alle muligheter for salg i virksomheten før andre alternativer vurderes. Bare i situasjoner der interne alternativer er uttømt, går usolgte tekstiler til andre samarbeidspartnere, herunder veldedige organisasjoner som driver klesutsalg eller veldedig distribusjon av klær. Det dreier seg om varer som er i god stand og kan nyttiggjøres. Det disse ikke har bruk for returneres, blant annet for gjenbruk eller resirkulering. Kun en svært liten andel av tekstilene i H&Ms varestrøm kasseres og blir avfall. Det er kun der produktet ikke er trygt å bruke, eller at det ikke finnes noen muligheter for gjenbruk som leder til et bærekraftig produkt, at tekstilene blir avfall. Kasserte tekstiler utgjør hhv. 0,07%, 0,02% og 0,00% for årene 2019, 2020 og 2021 av det samlede produksjonsvolumet til det norske markedet. Disse produktene kommer ikke for salg, og faller dermed ikke inn under en naturlig forståelse av begrepene overflødig eller usolgt slik spørsmålsstillingen er formulert.

Informasjonsforespørselen blir i realiteten en forespørsel om hvor stor del av H&Ms varer som typisk går til redesign og veldedighet. Angivelse av mengden usolgte tekstiler i tonn er også implisitt informasjon om H&Ms priser fordi H&M i sine bærekraftsrapporter flere år tilbake har gitt opplysninger om varer i prosent, mens omsetningstall er kjent via offentlig tilgjengelige regnskapstall.

H&M viser til at for at noe skal kvalifisere som miljøinformasjon, må den aktuelle informasjonen si noe om tilstanden til "miljøelementer", slik dette er uttrykt i Århuskonvensjonen. Den aktuelle informasjonen må videre ha en "påvirkning på miljøet" for å kunne kreves fremlagt. Det er naturlig å forstå slik at den aktuelle informasjonen har betydning på det ytre miljøet, enten negativt eller positivt. Vilkåret må vurderes konkret for den enkelte virksomhet. Det vises til Rt. 2010 s. 385 for uttalelser om innholdet i vurderingstemaet. Det er lagt til grunn i praksis fra nemnda at rene salgstall ikke er miljøinformasjon. H&M ser imidlertid at tekstiler som har blitt avfall etter avfallsdefinisjonen

(er kassert) vil kunne være miljøinformasjon, men at dette beror på om det i den konkrete situasjonen kan påvises en virkning på miljøet.

Videre vises til at innsynskravet ikke er presist nok, og at det følger av miljøinformasjonsloven § 18 at informasjonen kan utleveres "i den formen vedkommende anser hensiktsmessig". Dette presiseres ettersom H&M også har hatt møter med klager, hvor informasjon er gitt i muntlig form.

H&M mener spørsmål om usolgte tekstiler ikke er miljøinformasjon. Videre at kasserte produkter ikke legges ut for salg, og dermed ikke kan anses som "usolgt". I stor grad vil dermed ikke kasserte produkter være omfattet av spørsmålene eller klagen. Informasjon om varer som går til gjenbruk og veldedige formål har ikke noe med miljøet som sådan å gjøres, slik informasjon sier ikke noe om klærnes miljøtilstand, "miljøelementene" eller "biologisk mangfold", og er følgelig ikke miljøinformasjon. Heller ikke vilkåret om "ikke ubetydelig påvirkning på miljøet er oppfylt". H&M mener klager ikke har rett til informasjon om mengden "usolgte tekstiler" angitt i tonn. På samme måte som rene salgstall ikke er miljøinformasjon, kan heller ikke detaljerte opplysninger om hvor stor del av H&Ms varestrøm som går til redesign og veldedige organisasjoner utgjøre miljøinformasjon. Innsynskravet er også for upresist angitt og for generelt formulert når det spørres om "overflødige" tekstiler/klær.

Subsidiært anføres at informasjonen uansett er forretningshemmeligheter. H&M har gitt informasjon i offentlige rapporter i prosent, aggregert til globale tall. Dersom H&M offentliggjør informasjon om produksjon i tonn i Norge, kan enhver regne ut volumer for Norge og globalt. Opplysningene som kreves framlagt gir, sammen med informasjonen som gis i offentlige rapporter, informasjon om hvor stort volum H&M anser som hensiktsmessig å produsere for det norske markedet for det enkelte år. Fordi også gjennomsnittsvekt på tekstiler/klær vil være tilgjengelig, kan det estimeres hvor mange tekstiler som gjøres tilgjengelig i det norske markedet. Videre vil opplysningene gjøre det mulig for konkurrenter å regne seg frem til gjennomsnittspriser for solgte varer. Dette er opplysninger konkurrenter kan utnytte. Videre vises til tolkningstvil om begrepet "overflødig", og hvorvidt andre virksomheter har lagt til grunn en annen definisjon av dette. Dersom rapporten som utarbeides etter denne undersøkelsen også skal benyttes til en type benchmarking i bransjen, er det særlig viktig at spørsmålene er tydelige og at det gis klare definisjoner til alle som skal besvare spørsmålene.

Nemndas vurdering

Denne saken er behandlet sammen med sakene 2022/13, 2022/15 og 2022/18 som gjelder samme spørsmål fra klager til andre virksomheter.

Klagefrist

Det følger av miljøinformasjonsloven § 19 andre ledd at klagefristen er tre uker etter at virksomheten har avslått kravet. Dersom den som har bedt om miljøinformasjon ikke har fått svar fra virksomheten innen to måneder, anses dette som et avslag som kan påklages.

Klager sendte henvendelser til virksomhetene 14.06.2022. Siste svar fra H&M var 18.08.2022. Klagen er sendt nemnda 25.08.2022. Klagen er sendt innen fristen på tre uker, og nemnda tar saken til behandling.

Hvilken lov skal kravet vurderes etter?

Miljøinformasjonsloven § 16 første ledd gir enhver rett til miljøinformasjon om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig

påvirkning på miljøet. Produktkontrollloven § 10 første ledd gir rett til informasjon om komponenter eller egenskaper ved det enkelte produkt, såkalt produktspesifikk informasjon.

I Ot.prp.nr. 116 (2001–2002) s. 92 uttales det om grensedragningen mellom miljøinformasjonsloven og produktkontrollloven at miljøvirkninger fra bruk og eventuelt produksjon av produkter inngår i det man skal ha kunnskap om etter miljøinformasjonsloven § 9, som er grunnlaget for retten til miljøinformasjon fra virksomhet i miljøinformasjonsloven § 16. Den nærmere grensedragningen mellom lovene, herunder om de hver for seg kan hjemle innsynskrav i gitte situasjoner, er overlatt til praksis å ta stilling til.

Nemnda mener at informasjon om totaltall for omfang av overskuddsklær fra en virksomhet ikke gjelder produktspesifikk informasjon, og nemnda behandler informasjonskravet etter miljøinformasjonsloven.

Nemnda legger til grunn at H&M har besvart spørsmål 3, jf. klagers tilbakemelding. Klager anser spørsmål 1, 2 og 4 som ikke tilstrekkelig besvart ettersom det ikke er gitt opplysninger i tonn. Nemnda må etter dette ta stilling til om H&M har plikt til å svare på spørsmål 1, 2 og 4 etter miljøinformasjonsloven. Spørsmål 1 gjelder omtrent hvor mange tonn overflødige tekstiler/usolgte tekstiler/klær virksomheten hadde fra det norske markedet i nærmere bestemte år. Spørsmål 2 gjelder omtrent hvor stor andel av produksjonen overflødige tekstiler utgjør. Spørsmål 4 gjelder hvor mange tonn av de usolgte varene som er returvarer.

Gjelder informasjonskravet miljøinformasjon om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet?

Det følger av miljøinformasjonsloven § 16 at enhver har rett til miljøinformasjon fra virksomhet om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Retten til miljøinformasjon er knyttet opp mot virksomhetens plikt til å ha kunnskap om miljøforhold i egen virksomhet, jf. miljøinformasjonsloven § 9. Virksomheten skal etter § 9 ha kunnskap om "forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet". Nemnda anser at spørsmål 1, 2 og 4 er et forhold ved H&M sin virksomhet.

Begrepet "miljøinformasjon" skal tolkes vidt. Etter miljøinformasjonsloven § 2 første ledd bokstav b) omfattes faktiske opplysninger og vurderinger om faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet, herunder planlagte og iverksatte tiltak eller aktiviteter i miljøet, produkters egenskaper eller innhold, forhold ved drift av virksomhet, og administrative avgjørelser og tiltak, herunder enkeltavgjørelser, avtaler, regelverk, planer, strategier og programmer, samt tilhørende analyser, beregninger og forutsetninger.

Som eksempel på forhold ved drift av virksomhet som omfattes av begrepet miljøinformasjon nevnes avfall og energibruk. Loven gjelder ikke bare aktiviteter som kan virke negativt på miljøet, men også tiltak som settes i gang for å bedre miljøet.

Det følger av Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) punkt 12.5.3 at hvilke "forhold" som "kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning", i noen grad vil variere med hvilket syn samfunnet har på ulike miljøproblemer og utviklingen i miljøproblemene. Dette kan derfor endre seg over tid. Blant forhold som generelt er relevante, kan nevnes forurensning, herunder støy, produkter som brukes eller produseres i virksomheten, avfall, energiforbruk, arealbruk, transport, påvirkning på det biologiske mangfold og forbruk av eller utnyttelse av naturressurser, både biologiske ressurser og andre naturressurser.

Kunnskapsplikten gjelder også potensielle eller mulige miljøpåvirkninger som følger av virksomheten, dvs. hvilken risiko det er for at ulike forhold kan forårsake miljøskade.

Informasjonskravet fra Framtiden i våre hender og Forbrukerrådet gjelder overskuddsklær fra klesindustrien. Tekstiler utgjør en stor belastning på klima og miljø gjennom hele livsløpet fra produksjon til forbruk og avfallsbehandling. For å produsere tekstiler brukes naturressurser som for eksempel bomull, ull, silke, tre og olje. I tillegg bruker tekstilindustrien mye vann, kjemikalier og store landarealer.

Det har vært et økende fokus på bærekraft, overforbruk og sirkulær økonomi i klesbransjen. I rapporten "Kartlegging av brukte tekstiler og tekstilavfall i Norge" (PlanMiljø og Østlandsforskning, 2020) ble årlige volumer av klær og tekstiler som ikke blir solgt hos detaljister i Norge belyst. Rapporten viser at tekstiler som ikke blir solgt resirkuleres i noen grad, men at norske forhandlere sitter igjen med minst 700 tonn årlig av klær og tekstiler som ikke blir solgt og som dermed må avhendes. Forhandlerne rapporterte at de sendte 95 tonn ikke-solgte tekstiler til forbrenning, men tallet kan være betydelig høyere siden de større detaljistene ikke var villige til eller ikke kunne rapportere på mengder¹.

EU-kommisjonen har lagt fram en strategi med en rekke tiltak som skal gjøre tekstiler mer miljøvennlige. Målet med strategien er å redusere miljøbelastningen fra tekstiler i hele verdikjeden², men strategien omhandler også tiltak mot overproduksjon og overforbruk av klær, noe som bidrar til et stort avfallsproblem i mange land. Det kastes en mengde brukbare klær, og mye havner på søppelberg. I Europa kaster hver person 11,3 kg tekstiler, noe som utgjør 5,8 millioner tonn i året. Klesindustrien er en av de største karbonforurensere og en av de største produsentene av avfall. Tre av fem av de 100 milliarder plaggene som ble laget i 2018 vil havne på deponi innen et år.³ Nemnda mener at spørsmål om overskuddsklær generelt er miljøinformasjon, men at det for det enkelte spørsmål må vurderes konkret om informasjonen er miljøinformasjon som det er plikt til å utlevere etter miljøinformasjonsloven § 16.

Spørsmål 1: Omtrent hvor mange tonn overflødige tekstiler/usolgte tekstiler/klær hadde virksomheten fra det norske markedet i følgende år: 2019, 2020, 2021

Det stilles spørsmål om mengden tekstiler som ikke ble solgt, både ødelagte varer og tekstiler som ikke ble solgt av andre grunner.

H&M viser til uklarhet om begrepene overflødig og usolgt, og påpeker at overflødige og usolgte tekstiler ikke nødvendigvis er det samme. Usolgte tekstiler går til andre samarbeidspartnere, herunder veldedige organisasjoner, kun når alle muligheter for salg i virksomheten er prøvd. Kun produkter som ikke er trygge å bruke, eller at det ikke finnes noen muligheter for gjenbruk som bærekraftig produkt, blir kassert. Kasserte produkter er ikke lagt ut for salg, og kan dermed ikke anses som "usolgt". I stor grad vil dermed ikke kasserte produkter være omfattet av spørsmålene eller klagen. H&M mener informasjon om varer som går til gjenbruk og veldedige formål ikke har noe med miljøet som sådan å gjøres, og er følgelig ikke miljøinformasjon. Heller ikke vilkåret om "ikke ubetydelig påvirkning på miljøet er oppfylt".

¹https://norsus.no/wp-content/uploads/or1120-kartlegging-av-brukte-tekstiler-og-tekstilavfall-i-norge_Versjon-2-.pdf

² [EU vil gjøre tekstiler mer bærekraftige - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://www.miljodirektoratet.no/nyheter/2019/09/10/eu-vil-gjore-tekstiler-mer-baerekraftige)

³ [Waste and pollution — Clean Clothes Campaign](https://www.cleanclothescampaign.org/)

Nemnda viser til rapporter og undersøkelser om overskuddsklær i klesindustrien og at klesindustrien har en stor miljøpåvirkning.

Både produksjon av tekstiler og avfallshåndtering er en miljøutfordring, kles- og fottøyindustrien står for store klimagassutslipp, og undersøkelser viser at det er store overskuddslagre av tekstiler fra klesindustrien hvert år. Nemnda mener informasjon om mengde overflødige tekstiler/usolgte tekstiler/klær fra virksomheten i årene 2019-2021 er miljøinformasjon som har en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, jf. miljøinformasjonsloven § 16.

Definisjonen i miljøinformasjonsloven kan ikke forstås sånn at det kreves at de enkelte tekstiler har en miljøpåvirkning for at informasjon om hva som skjer med tekstilene som ikke blir solgt skal være miljøinformasjon.

Spørsmål 2 Omtrent hvor stor andel av produksjonen utgjør overflødige tekstiler?

H&M har svart på spørsmålet om hvor stor andel av produksjonen overflødige tekstiler utgjør, ved å vise til oversendt tabell som viser hva virksomheten gjør med de usolgte tekstilene (spørsmål 3). Tabellen viser tall for "end of sale" donasjoner til veldedige organisasjoner og "end of sale" produkter til resirkulering.

EU-kommisjonens strategi omhandler også tiltak mot overproduksjon og overforbruk av klær, noe som bidrar til et stort avfallsproblem i mange land. Det kastes masse fullt brukbare klær, og mye havner på søppelberg. I Europa kaster hver person 11,3 kg tekstiler, noe som utgjør 5,8 millioner tonn i året.

Klesindustrien er en av de største karbonforurensere og en av de største produsentene av avfall. Selv om en andel av klærne går til gjenbruk eller resirkulering, viser rapporten om kartlegging av brukte tekstiler og tekstilavfall at norske forhandlere sitter igjen med minst 700 tonn årlig av klær som ikke blir solgt. Rapporten viser også at resirkulering av ikke-solgte tekstiler hindres av en rekke barrierer, inkludert momsregler som fører til forbrenning fremfor gjenbruk og gjenvinning, samt mangel på gode løsninger for materialgjenvinning. Spørsmålet om andel overflødige tekstiler gir blant annet informasjon om overproduksjon av klær, som er nevnt som en av miljøutfordringene i klesindustrien. Nemnda mener at hvor stor andel overflødige tekstiler utgjør av produksjonen er miljøinformasjon som kan ha en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, jf. § 16.

Spørsmål 4 Anslagsvis, hvor mange tonn av de usolgte tekstilene er returvarer?

H&M har opplyst at returvarer som ikke har feil blir solgt på nytt gjennom ordinære salgskanaler, og at det som ikke blir solgt blir donert til veldedige organisasjoner, eventuelt går til gjenbruk eller resirkulering dersom disse ikke har behov for varene.

Nemnda viser til det som er sagt over om miljøvirkninger fra klesproduksjon og om overproduksjon av klær. Selv om returvarer i stor grad videreselges på nytt, kan deler av disse bli til avfall eller bli benyttet for andre formål når de av ulike grunner ikke kan videreselges. Økende netthandel og retur av varer kan på denne måten føre til større mengder overflødige klær hos virksomhetene. Økt transport som følge av retur av varer er også en del av miljøpåvirkningen fra klesindustrien i form av økte utslipp. Nemnda mener opplysninger om hvor mange tonn av de usolgte tekstilene som er returvarer også er miljøinformasjon som kan ha en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, jf. miljøinformasjonsloven § 16.

Er informasjonskravet for upresist, jf. miljøinformasjonsloven § 16 tredje ledd?

H&M har anført at informasjonskravet er for upresist og i tillegg for generelt formulert. Det vises til opprinnelig henvendelse på engelsk, som bruker begrepene "surplus textiles/clothing", i klagen

gjengitt på norsk som "overflødige/usolgte tekstiler/klær" (spørsmål 1) og "surplus/redundant textiles", i klagen gjengitt som overflødige tekstiler (spørsmål 2). H&M viser til at dette er en endring i spørsmålsstillingen, og at de har hatt nærmere kontakt med klager for å få en klar definisjon på begrepet "overflødig".

Videre vises til at produksjon som klager eventuelt anser som "overflødig", kan være plagget med mindre produksjonsfeil og som går til gjenbruk og veldedige organisasjoner, dvs. de kasseres ikke.

Nemnda forstår ikke klagers spørsmål til kun å gjelde informasjon knyttet til avfall og kasserte produkter, men også hva som skjer med feilfrie varer som ikke selges gjennom ordinære salgskanaler. Nemnda har lagt til grunn at også opplysninger om hva som skjer med disse varene, i form av gjenbruk og resirkulering, er miljøinformasjon. Selv om begrepene overflødig og usolgt har ulikt innhold, mener nemnda dette ikke gjør at informasjonskravet er for generelt formulert eller ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å identifisere hva kravet gjelder. Nemnda legger vekt på at det har vært dialog mellom partene for å avklare hva som ligger i "overflødige" tekstiler/klær.

Gjelder informasjonskravet forretningssensitiv informasjon som kan unntas fra informasjonsplikten, jf. miljøinformasjonsloven § 17 første ledd bokstav?

Miljøinformasjonsloven § 17 første ledd bokstav c) fastslår at et krav om miljøinformasjon kan avslås dersom det gjelder drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysninger angår. Bestemmelsen har samme virkeområde som forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2 om taushetsplikt for forretningshemmeligheter.

Klagenemnda har i tidligere praksis lagt til grunn at en påstand om å avslå et krav med hjemmel i § 17 første ledd bokstav c) må være grunnlagt, og at det må være godtgjort et behov for hemmelighold av den som krever dette, jf. bla nemndas vedtak i sak 2017/4. Dette følger også av rettspraksis (Rt. 2010 s. 385). H&M har anført at dersom de offentliggjør informasjon om produksjon i tonn i Norge, kan enhver regne ut volumer for Norge og globalt. Opplysningene som kreves framlagt gir, sammen med informasjonen som gis i offentlige rapporter, informasjon om hvor stort volum H&M anser som hensiktsmessig å produsere for det norske markedet for det enkelte år. Fordi også gjennomsnittsvekt på tekstiler/klær vil være tilgjengelig, kan det estimeres hvor mange tekstiler som gjøres tilgjengelig i det norske markedet. Videre vil opplysningene gjøre det mulig for konkurrenter å regne seg frem til gjennomsnittspriser for solgte varer, noe som er opplysninger konkurrenter kan utnytte.

Kjerneområdet for taushetsplikten er informasjon om produksjonsmetoder, nye produkter som er under utvikling og lignende som konkurrenter kan bruke på tilsvarende måte i egen virksomhet. I forarbeidene til miljøinformasjonsloven er det lagt til grunn at virksomhetens behov for hemmelighold av bestemte opplysninger må veies opp mot allmennhetens interesse i opplysningene. At noe er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde innebærer ifølge Ot. prp.nr. 116 (2001-2002) s. 162 at "*offentlighet omkring opplysningene må kunne føre til økonomisk tap eller redusert gevinst for virksomheten, enten direkte eller ved at konkurrenter utnytter opplysningene.*" Det er først og fremst i de tilfellene der miljøinformasjonen vil avdekke sammensetningsopplysninger, produksjonsmetoder og lignende som ikke allerede er kjent, at taushetsplikten vil gjøre seg gjeldende.

Formålet med miljøinformasjonsloven er "*å sikre allmenheten tilgang til miljøinformasjon*", og generelt må formålet veie tungt ved vurderingen av om krav om miljøinformasjon kan avslås etter § 17 første ledd bokstav c).

Nemnda har i flere tidligere saker, blant annet sakene 2019/12 og 2022/7, lagt til grunn at opplysninger om mengde varer solgt i en bestemt periode er overordnede og aggregerte

opplysninger som ikke gir detaljert informasjon om omsetning og markedsandeler som kan være konkurransesensitivt. Nemnda mener samme vurderinger må legges til grunn i denne saken. Opplysninger om mengde overflødige eller usolgte tekstiler/klær i årene 2019, 2020 og 2021 er historiske tall. Slike aggregerte tall pr. år vil etter nemndas vurdering ikke kunne avsløre prisstrategier, innkjøpspriser eller markedsføringsstrategier som kan utnyttes av konkurrenter i markedet.

Det samme gjelder spørsmålet om omtrent hvor stor andel av produksjonen overflødige tekstiler utgjør, og anslagsvis hvor mange tonn av de usolgte varene er returvarer. Det stilles her ikke spørsmål om eksakte tall, men anslag.

Nemnda har videre merket seg at informasjon om mengde overflødige klær pr. år er utlevert av flere andre virksomheter. Det samme gjelder andelen usolgte klær av produksjonen⁴.

Nemnda mener den etterspurte informasjonen ikke er opplysninger som det er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde.

Har virksomheten svart på spørsmålene?

Klager viser til at H&M har gitt opplysninger om hva som skjer med usolgte og overflødige klær i virksomheten, men at virksomheten har svart på spørsmålene i undersøkelsen med tall i prosent, og ikke oppgitt tonn som forespurt av klager.

Nemnda viser til at H&M ikke har svart på klagers spørsmål 1 om hvor mange tonn overflødige/usolgte tekstiler/klær virksomheten hadde i årene 2019, 2020 og 2021.

Nemnda mener H&M har svart på spørsmål 2 om hvor stor andel av produksjonen overflødige klær utgjør. H&M har i e-post 11.07.2022 gitt opplysninger i en tabell som viser "estimated share of total production volume for the Norwegian marked that has not been sold and how it's been taken care of". Tabellen viser andel av produksjonen for de aktuelle årene som er kassert, donert til veldedige organisasjoner pga. produktfeil (inkludert reklamasjoner), sendt til gjenbruk og resirkulering. Tabellen viser totaltall for "end of sale" produkter donert til veldedige organisasjoner og til resirkulering. Nemnda legger til grunn at spørsmål om andel av produksjonen kan besvares i prosent som oppgitt av H&M.

Nemnda viser videre til at H&M ikke har svart på spørsmål 3 om hvor mange tonn av de usolgte tekstilene som er returvarer. Klager spør her om anslag.

Nemnda har lagt til grunn at spørsmålene fra klager er miljøinformasjon, og at opplysningene som etterspørres, dvs. informasjon om overflødige og usolgte tekstiler/klær i tonn ikke er forretningssensitive opplysninger, og dermed informasjon virksomheten plikter å gi klager. Nemnda kan ikke se at det foreligger andre unntak fra plikten til å gi miljøinformasjon.

⁴ [Rapport \(framtiden.no\)](https://www.framtiden.no)

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

H&M plikter innen 30 dager å gi Framtiden i våre hender og Forbrukerrådet informasjon om:

- **Omtrent hvor mange tonn overflødig tekstiler/usolgte tekstiler/klær virksomheten hadde fra det norske markedet i årene 2019, 2020, 2021 og**
- **Anslagsvis, hvor mange tonn av de usolgte tekstilene som er returvarer.**

Vedtaket er avsagt etter møte i Klagenemnda 28.11.2022 og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten. Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Tvist om plikter og rettigheter etter mil. kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål. Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

18.12.2022

Arne Oftedal
leder

Sigrid Andersen Cabot
nestleder

Yngve Holth

Martin Leander Brandtzæg